

Nr 132.

Ankom till riksdagens kansli den 15 maj 1917 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig löneförbättring åt lärare vid folkhögskolor, jämte i ärendet väckta moti ner.

(2:a avd.)

I den till riksdagen den 13 januari 1917 avlätna statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t under punkt 198 av åttonde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående anslag för beredande av tillfällig löneförbättring åt lärare vid folkhögskolor, beräkna för ändamålet på extra stat för år 1918 ett belopp av 50,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 14 april 1917 till riksdagen avlåten, till statsutskottet för förberedande behandling överlämnad proposition (nr 241), under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag av 45,000 kronor för beredande under läsåret 1917—1918 av tillfällig löneförbättring åt lärare vid statsunderstödda folkhögskolor att, efter Kungl. Maj:ts beprövande i varje särskilt fall, utgå enligt följande grunder, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av dessa grunder äro erforderliga:

1) Den tillfälliga löneförbättringen utgår

a) med högst 250 kronor för vinterkurs och högst 100 kronor för sommarkurs samt därutöver med högst 200 kronor i familjetillägg till den, som vid läsårets början är anställd i egenskap av ordinarie lärare,

under förutsättning att befattningshavaren vid denna tidpunkt har eget äkta barn, som icke uppnått 18 års ålder; dock att löneförbättring med dessa belopp icke tillkommer gift kvinnlig befattningshavare, vars man lever;

b) med högst 250 kronor för vinterkurs och högst 100 kronor för sommarkurs till varje ordinarie lärare, som icke äger erhålla tillfällig löneförbättring enligt de i punkt a) angivna grunder;

c) med högst 200 kronor för vinterkurs och högst 100 kronor för sommarkurs till varje icke ordinarie, manlig och kvinnlig ämneslärare, som har en tjänstgöringsskyldighet av minst 15 timmar i veckan;

d) med högst 150 kronor för vinterkurs och högst 100 kronor för sommarkurs till varje annan manlig och kvinnlig lärare, som har en tjänstgöringsskyldighet av minst 15 timmar i veckan och vilken icke äger erhålla tillfällig löneförbättring enligt de i punkterna a), b) och c) angivna grunder.

2) Såsom bidrag till ifrågavarande tillfälliga löneförbättring utgå av det belopp, som för varje särskilt fall må komma att bestämmas, två tredjedelar av statsmedel, under villkor att den återstående tredjedelen tillskjutes av landsting, kommuner eller enskilda.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *B. Bondeson* (nr 131) och den andra inom andra kammaren av herr *Sv. Bengtsson* i Norup m. fl. (nr 420), däri hemställts,

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 241, men med ändring av däri angivna bestämmelser och belopp, måtte besluta, att på extra stat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av 135,000 kronor för beredande under läsåren 1916—17 och 1917—18 av tillfällig löneförbättring åt lärare vid statsunderstödda folkhögskolor att utgå enligt av Kungl. Maj:t föreslagna grunder, dock så att ifrågavarande löneförbättring helt och hållet bestrides av statsmedel.

Beträffande de skäl, motionärerna till stöd för dessa framställningar anfört, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottets
yttrande.

Emot Kungl. Maj:ts förslag om beviljande av tillfällig löneförbättring för ifrågavarande lärarpersonal under år 1918 har utskottet intet att erinra. Vad beträffar grunderna för denna löneförbättring har utskottet däremot icke kunnat helt biträda Kungl. Maj:ts förslag. Med hänsyn

till det fullständigt outhärdade skick, vari frågan om en blivande lönerörelse för folkhögskolornas lärare befinner sig, har utskottet ej velat nu medverka till att principen om särskilt lönetillägg för familjeförsörjare varder tillämplad i fråga om den tillfälliga löneförbättringen för ordinarie lärare, utan har utskottet ansett det riktigare, att alla ordinarie lärare erhålla tillfällig löneförbättring med samma belopp. I fråga om storleken av detta belopp har utskottet ansett sig böra föreslå högst 350 kronor för vinterkurs och högst 100 kronor för sommarkurs. Beträffande icke ordinarie lärare ansluter sig utskottet till Kungl. Maj:ts förslag.

De av utskottet förordade ändringarna i den tillfälliga löneförbättringens storlek torde icke behöva medföra någon ändring i det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet.

I ovanberörda motioner gjorda hemställan, att ifrågavarande löneförbättring skulle helt utgå av statsmedel, har utskottet icke ansett sig kunna biträda.

Beträffande frågan om beredande av tillfällig löneförbättring även för år 1917 får utskottet hänvisa till sitt yttrande i fråga om tillfällig löneförbättring åt lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor. På enahanda skäl som där anförts anser sig utskottet jämväl för här ifrågavarande personal böra föreslå krigstidshjälp för år 1917 med 250 kronor för ordinarie lärare och 150 kronor för övriga lärare, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som kunna bli erforderliga. Kostnaden för denna krigstidshjälp, som torde böra helt utgå av statsmedel, har av utskottet beräknats till 37,000 kronor, vilket belopp torde av Kungl. Maj:t få disponeras under år 1917.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förvarande framställning och herrar Bondesons och Bengssons i Norup ovanberörda motioner må

1) anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag av 45,000 kronor för beredande under läsåret 1917—1918 av tillfällig löneförbättring åt lärare vid statsunderstödda folkhögskolor att, efter Kungl. Maj:ts beprövande i varje särskilt fall, utgå enligt följande grunder, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av dessa grunder äro erforderliga:

1) Den tillfälliga löneförbättringen utgår

a) med högst 350 kronor för vinterkurs och högst 100 kronor för sommarkurs till varje ordinarie lärare;

b) med högst 200 kronor för vinterkurs och högst 100 kronor för sommarkurs till varje icke ordinarie, manlig och kvinnlig ämneslärare, som har en tjänstgöringsskyldighet av minst 15 timmar i veckan;

c) med högst 150 kronor för vinterkurs och högst 100 kronor för sommarkurs till varje annan manlig och kvinnlig lärare, som har en tjänstgöringsskyldighet av minst 15 timmar i veckan och vilken icke äger erhålla tillfällig löneförbättring enligt de i punkterna a) och b) angivna grunder.

2) Såsom bidrag till ifrågavarande tillfälliga löneförbättring utgå av det belopp, som för varje särskilt fall må komma att bestämmas, två tredjedelar av statsmedel, under villkor att den återstående tredjedelen tillskjutes av landsting, kommuner eller enskilda.

II) besluta, att för 1917 krigstidshjälp av statsmedel skall utgå till lärare vid statsunderstödda folkhögskolor med 250 kronor till ordinarie lärare vid vinterkurs eller vinter- och sommarkurs samt med 150 kronor till sådan annan lärare vid vinterkurs eller vinter- och sommarkurs, som har en tjänstgöringsskyldighet av minst 15 timmar i veckan, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter i ämnet, som må vara erforderliga;

III) till bestridande av kostnaderna för ifrågavarande krigstidshjälp anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag av 37,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1917 förskottsvis av tillgängliga medel utanordna detta belopp.

Stockholm den 15 maj 1917.

På statsutskottets vägnar:

AXEL EKMAN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 131.
